

УДК:613:711.555[614.253.8+347.793:355.088:61-051]
DOI: 10.26697/ijes.2019.2.44

Практика гігієни рук в лікувально-профілактичних закладах – запорука безпеки та здоров'я пацієнтів і медичних працівників

Викладач **Ярмак Т. В.**¹

¹ *Комунальний заклад охорони здоров'я "Харківський обласний медичний коледж", Україна*

Резюме

Вступ:

Від інфекційних хвороб щорічно страждають мільйони людей в усьому світі. Інфекції, пов'язані з наданням медичної допомоги, зокрема внутрішньолікарняні (госпітальні, нозокоміальні), займають одне з провідних місць в медичних закладах. Перший крок для запобігання цим інфекціям є гігієна рук.

Дотримання медичними працівниками практики гігієни рук в лікарнях, госпіталях та інших медичних установах багатьох країн світу залишається на низькому рівні. Тому особливо гостро стоїть питання гігієни рук як запорука безпеки та здоров'я пацієнтів і медичних працівників.

Найефективніший, найпростіший та дешевий захід попередження розповсюдження інфекційних хвороб, зокрема, внутрішньолікарняних (госпітальних, нозокоміальних) інфекцій, є антисептична обробка рук.

“Внутрішньолікарняні інфекції (ВЛІ) – це будь-яке клінічно виражене інфекційне захворювання мікробного походження, яке уражає хворого в результаті його госпіталізації або відвідування закладу охорони здоров'я, чи інфекційна хвороба медпрацівника внаслідок його роботи в такому закладі, незалежно від появи симптомів захворювання під час чи після перебування в лікарні” (ВООЗ). ВЛІ – найгостріша проблема закладів охорони здоров'я усіх, без винятку, країн світу. У розвинутих країнах це 10 %, у країнах, що розвиваються – 25% і більше пацієнтів отримують такі інфекції (за даними ВООЗ). В Україні ця проблема стоїть дуже гостро. Тому важливість необхідності впровадження практики гігієни рук в медичних закладах неможливо переоцінити. Правильно оброблені, чисті руки медичних працівників (згідно Європейського стандарту EN 1500) – гарантована безпека пацієнтів та медичних працівників.

Практика гігієни рук у медичних закладах – найпріоритетніша в профілактиці ВЛІ. Належне виконання, свідомий підхід до обробки рук призводить до якісного виконання функціональних обов'язків медичного персоналу і, навпаки, неякісне відношення до цієї процедури може призвести до виникнення госпітальних інфекцій, 80% з яких – гнійно-септичні. Найбільшу загрозу представляють вірусні гепатити В, С, ВІЛ/СНІД. Медичні працівники, незалежно від

спеціальностей: акушерство та гінекологія, хірургія, стоматологія та інші, повинні дуже ретельно проводити практику гігієни рук.

Результати:

На 55-й сесії Всесвітньої асамблеї охорони здоров'я у 2002 році було прийнято Резолюцію про якісну медичну допомогу в усіх країнах світу. Основний захід – гігієна рук.

У жовтні 2005 року Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) запровадила Концепцію “Чистий догляд – безпечніший догляд”, що спрямована на гігієну рук медичних працівників. 15 жовтня 2008 року Організація Об'єднаних Націй та Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ) наголосили “Всесвітнім днем миття рук” (Global Handwashing Day), а 2008 рік – Роком санітарії. З 2008 року в Україні працює Асоціація “Служба організації інфекційного контролю”. Збереження здоров'я персоналу та пацієнтів за допомогою дотримання гігієни рук – основне завдання асоціації. 21.09.2010 Наказом МОЗ України № 798 затверджені методичні рекомендації “Хірургічна та гігієнічна обробка рук медичного персоналу”. “Чиста лікарня безпечна для пацієнта” – Всеукраїнська програма, що з 2012 року впроваджує серед ЗОЗ гігієнічні заходи та проводить дослідження з питань гігієни рук. Гігієна рук оцінюється згідно з вимогами ВООЗ “п'ять моментів гігієни рук”, які включають заходи: 1) перед контактом з пацієнтом; 2) перед чистою чи асептичною процедурою; 3) після ситуацій, пов'язаних з ризиком контакту з біологічними рідинами; 4) після контакту з пацієнтом, 5) після контакту з об'єктами навколишнього середовища в оточенні пацієнта. Рукавички застосовуються при ризику контакту з біологічними рідинами організму. Наявність рукавичок не відмінює обробку рук. Засоби, що використовують в практиці гігієни рук – спиртові антисептики.

Висновки:

Практика гігієни рук є показником медичної культури в лікувально-профілактичних закладах (ЛПЗ). Покращення обізнаності медиків про важливість гігієни рук; упровадження освітніх програм з питань практики гігієни рук; проведення майстер-класів, забезпечення засобами для обробки рук – основні напрями профілактики інфекцій, пов'язаних з наданням медичної допомоги. Організація якісної практики гігієни рук дозволить зберегти здоров'я медичних працівників та пацієнтів.

Інформація про автора:

Ярмак Тетяна Вікторівна – викладач, Комунальний заклад охорони здоров'я “Харківський обласний медичний коледж”, Харків, Україна.

Наукові інтереси: медицина, освіта, психологія, технології; <https://orcid.org/0000-0001-5371-2958>.

Автор-Кореспондент:

Ярмак Тетяна Вікторівна

Email Автора-Кореспондента:

pi23rola@gmail.com